

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A, PÅ TINGRETTSDOMMER B, X TINGRETT. SAK NR 22/04.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 14. juni 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev av 17. mars 2004 har A inngitt klage på tingrettsdommer B, X tingrett. Klagen gjelder dommerens saksbehandling og opptreden i hovedforhandling til behandling av straffesak der bl.a. klageren var tiltalt. Klagen har vært forelagt for tingrettsdommer B til uttalelse, samtidig som embetsleder er orientert. Etter at deres uttalelser er innkommet og meddelt klageren, har klager kommet med supplerende uttalelse 11. mai 2004.

Saksforholdet synes i korthet å være følgende: Klageren var sammen med en annen tiltalt for overtredelse av straffeloven § 390 a. Hovedforhandling ble avholdt 5. og 6. januar 2004, hvorefter klageren ble domfelt i henhold til tiltalebeslutningen ved tingrettens dom av 12. januar 2004. Det er opplyst at dommen ble påanket til lagmannsretten, men at anken ble nektet fremmet.

Klager har i hovedsak anført:

Klagen gjelder for det første dommerens opptreden under hovedforhandlingen, da klager skulle avgi forklaring. Klager opplevde det slik at han ble stoppet lenge før han var ferdig med å forklare seg, med løfte om anledning til å få slutføre forklaringen senere. Dette fikk han ikke. Klager anfører at dommeren ”manipulerte bort omtrent 90% av forklaringen min”, noe han opplevde som ”et overgrep, som må være et brudd på min rettssikkerhet, noe jeg ikke aksepterer”.

Klager fikk ikke snakke ”sammenhengende etter mitt behov”, og det var flere punkter i tiltalen som han overhodet ikke fikk anledning til å forklare seg om. Han fikk heller ikke vite om fornærmede virkelig hadde oppfattet ”de sju punktene som hun påstod hadde krenket henne”, noe klageren hadde rett til å få vite.

Videre klages det over at fornærmede ikke møtte i retten, men at man nøyde seg med å avhøre henne pr telefon fordi hun befant seg i USA. Lyden var så svak at tiltalte ikke hørte hva som ble sagt. Videre ble samtalen avbrutt to ganger. Dette skjedde på en slik måte, og med så vidt lange pauser, at klageren har mistanke om at hun kunne ha blitt instruert under veis i sin forklaring.

Innklagede har pekt på at flere av de forhold klageren tar opp gjelder saksbehandlingsforhold, som kan påberopes som ankegrunner. I den forbindelse vises til at lagmannsretten nektet klagerens anke fremmet.

For øvrig anføres det at begge de tiltalte i saken ble gitt anledning til "en utførlig/omfattende" forklaring. Store deler av første rettsdag gikk med til å høre deres forklaringer. Det er for øvrig riktig at klageren på et tidspunkt fikk beskjed om at det var forhold han ikke trengte å gå ytterligere inn på, idet dommeren på dette tidspunktet hadde oppfattet hva han hadde forklart om bakgrunnen for sine handlinger. Det anføres om dette følgende:

"Jeg husker også at A til det repliserte at det kunne jeg ikke ha oppfattet, da han ikke hadde forklart seg om det. Jeg fastholdt imidlertid at jeg hadde oppfattet dette. Jeg vil her bemerke at denne "ordvekslingen" foregikk på en rolig og respektfull måte, både fra As side og fra min side. Bakgrunnen for at jeg stoppet As forklaring omkring dette var selvfølgelig ikke for å avskjære ham muligheten til å forklare seg, men fordi jeg mente forholdet var godt belyst gjennom det han hadde forklart."

Det bestrides at klageren ble lovet anledning til å slutføre forklaringen senere. Men dommeren har som vanlig opplyst tiltalte om hans rett til å kommentere vitneforklaringer, og om hans rett til sluttbemerkning ved forhandlingens avslutning i retten.

Når det gjelder telefonavhøret av fornærmede, besluttet retten til tross for tiltaltes protester å gjennomføre dette. Forbindelsen ble brutt to ganger, noe som ikke var uvanlig i denne rettssalen. Det tilbakevises klart at dette skyldtes tilsiktede forhold, slik klager synes å anta. Det samme gjelder antydningene om at vitnet ble instruert om hva hun skulle si.

Embetsleder har vist til innklagedes redegjørelse og finner ikke grunn til ytterligere merknader.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Utvalget legger til grunn at saken er klar for behandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten.

Et viktig unntak er bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig. Dette betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for kjæremål eller anke til høyere domstol, kan utvalget ikke prøve dette. Det er uten betydning om adgangen er utnyttet eller ikke.

I nærværende sak fremstår klagen i hovedsak som et sammenhengende angrep på dommerens saksbehandling under hovedforhandlingen. Når det gjelder forholdene rundt telefonavhøret av fornærmede, fremgår det av dommerens redegjørelse og vedlagt kopi av rettsboken, at det ble truffet en rettslig beslutning om dette. Dette er et forhold utvalget ikke kan overprøve. Dersom klageren i egenskap av tiltalte mente at det i denne forbindelse ble begått saksbehandlingsfeil, måtte dette i så fall brukes som ankegrunn over saksbehandlingen.

Når det gjelder omstendighetene knyttet til gjennomføringen av tiltaltes forklaring under hovedforhandlingen, fremstår også disse primært som forhold som eventuelt skulle vært gjort til samme ankegrunn. En tiltalt som mener at han ikke er gitt anledning til å forklare seg fullt ut, og som mener at dette har betydning for dommens innhold, kan anke til lagmannsretten over saksbehandlingen.

Når utvalget under en viss tvil likevel velger å gå nærmere inn på noen av tiltaltes anførsler, er det fordi han synes å pretendere at dommeren begikk overgrep mot ham i retten, at han ble manipulert og at han ble fratatt sine viktigste rettigheter.

Til dette vil utvalget bemerke at påstandene er udokumenterte. Tiltalte var under hovedforhandlingen bistått av sin forsvarer. Dersom forsvareren hadde ment at tiltalte ble behandlet slik han anfører, burde forsvareren begjært en protokolltilførsel om dette. Det fremgår imidlertid av rettsboken at dette ikke er gjort. For øvrig bemerker utvalget at det er en dommers rett og plikt å styre forhandlingene slik at man konsentrerer seg om det saken gjelder. Verken tiltalte eller vitner kan påberope seg noen rett til å få forklare seg i så lang tid som man måtte ønske, dersom dette er irrelevant eller unødvendig av hensyn til sakens opplysning. Dommeren har ikke bare et selvstendig ansvar for sakens opplysning, men også for sakens fremdrift, herunder at ikke forhandlingene trekker unødige ut.

Tilsynsutvalget kan ikke se at det er grunnlag for disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere har etter dette fattet slikt enstemmig vedtak:

Det er ikke grunnlag for disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes sorenskriveren i X tingrett til orientering.